

Zeitschrift: Il glogn : calender dil pievel : annalas per historia, litteratura e cultura romontscha

Band: 26 (1952)

Artikel: 1952 ei in onn basiaast de 366 dis

Autor: [s.n.]

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-881400>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 30.06.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

1952

ei in onn basiast de 366 dis

Dallas 4 stagiuns

La primavera entscheiva ils 21 de mars, allas 11.26. Entrada dil sulegl ell'enzenna digl anugl.

La stad entscheiva ils 22 de zercladur, allas 6.25. Entrada dil sulegl ell'enzenna dil giomber.

Igl atun entscheiva ils 23 de settember, allas 21.38. Entrada dil sulegl ell'enzenna della stadera.

Igl unviern entscheiva ils 22 de december, allas 17.01. Entrada dil sulegl ell'enzenna dil capricorn.

Las stgiradetgnas

Egl onn 1952 succedan duas stgiradetgnas dil sulegl e duas della glina.

Las stgiradetgnas dil sulegl succedan ils 22 de fevrer ed ils 20 d'uost. *Las stgiradetgnas della glina* succedan ils 11 de fevrer ed ils 5 d'uost. Tier nus ei mo la davosa veseivla.

Abbrevaziuns per ils tetels dils sogns

p. = purschala; cc. = confessurs; u. = uestg; pp. = papa; a. = avat; c. = confessur; m. = marter (a); mm. = marters; d. = doctur; ap. = apiestel; v. = vieua; e. = eremit.

Las 12 enzenas dil firmament

anugl 	liun 	capricorn 	sitton 	bov 	fumitgasa
giomber 	pèschs 	scorpiun 	schumalins 	stadera 	um dell'aua
Glina nova 	Mesa carschen 	Glina pleina 	Mesa digren 		

Quatertempras

Mesiamna, venderdis e sonda suenter l'emprema dumengia de Cureisma, Tschunheismas, Alzada della sontga crusch e S. Lucia (13 de december).

Fiastas mobilas

Septuagesima, 10 de fevrer

Mesjamna della tschendra, 27 de fevrer

Pastgas, 13 d'avrel

Anceinza, 22 de matg

Tschunheismas, 11 de zercladur

Sontgilcrest, 12 de zercladur

I. dumengia d'advent, 30 de november

Schaner

La famiglia el proverbi romontsch.

(Rimnau da G. Gadola).

*La plonta dat il pum, la casa fa igl um.
— La casa stat, ils affons van. — La glo-
ria dils perdavons ein lur buns affons. —*

Enqual patratg davart la famiglia e ses problems.

Da Guglielm Gadola

1. Religiun e famiglia

Nus de messa havein la gronda ventira che nus savein nua nus stein e da tgei pugn de vesta nus havein de considerar la lèt看 e la famiglia. La famiglia ha sias ragischs ella religiun. Ella Bibla stat ei clar e bein: „Quei che pia Dieus ha uniu, duei il carstgaun buca sparter“ (Mc. 10,9). Sillas empremas paginas della Bibla stat ei aunc, che Dieus hagi scaffiu ils carstgauns sco um e dunna e ch' il carstgaun (igl um!) banduni per quei motiv bab e mumma „per viver unius cun sia dunna“. Lèt看 e famiglia ein pia scaffì da Diu e vuli da Diu. — Era Cristus ha buca tractau la lèt看 per ina „caussa mundana“, ni per enzatgei secundar. Il cuntrari! L'emprema miracla fa El a caschun d' ina nozza. Mummas ed affons ha El benediu tut specialmein. La lèt看 ha El alzau ad in sacrament, ad ina dellas siat pli grondas sontgadads della carstgaunadad. La lèt看 ei ina dellas pli tarlischontas glischs sil candelier de siat fiugs ch' audan avon igl altar della Baselgia. Ella ei in bratsch dil grond flum de siat vaus che cula ramurond sulla tiara vita, e fa orda quella il pli bi curtgin de Diu. En quei character religios della lèt看 schai il decisiv! La lèt看 ei bucamo ina cerimonia civila, nuada avon „il civil“ e snuabla avon il derschader. Ella ei buca consignada all' arbitrariadad de mauns de carstgauns ed alla malfidadad de cors humans. Ella ei ensumma buca mo ina caussa denter um e dunna. Ella ei in triangel, ils pézs dil qual ein um, dunna e Dieus. Il ligiom che ligia la famiglia ei els sogns e fideivels mauns de Diu. Quei dat alla lèt看 il segir cuoz, il character solid e la forza interna de sia existenza cuzzonta. Han dus consorts dau il maun in a l' auter avon igl altar, sch' ein els members dil tgierp mistic de Cristus che daventan in' unitad externa ed interna.

La veritabla miseria hodierna della lèt看 e della famiglia schai ella secularisaziun de quella. Ins ha scarpau giu da dies ad ella il vestgiu che Dieus veva dau e catschau ella niua ord il paradì della Baselgia. Negin curvien ch' ella endira fom e freid avon porta. Quei process della fami-

Schaner

1. Igl affon ei vegnius numnaus Jesus. Lucas 2,21.

1 M Daniev, Surt. de Crist.		nebliu
2 M Num de Jesus		
3 G Genoveva		
4 V Titus c.		
5 S Tschamun confessur		neiv

2. Ed els han adoraui El. Mt. 2, 1-12.

6 D Buania		
7 G Valentin		stgir
8 M Severin		e
9 M Julian m.		
10 G Paul		neiv
11 V Hygin m.		
12 S Arcadi martir, Ernst		nebliu

3. Ed El fuva obedeivels ad els. Lc. 2, 42-52.

13 D 1. s. B. Sontga Famiglia		
14 G Hilari c., Felici		e
15 M Maurus a., Paul e.		
16 M Marcel papa e martir		
17 G Antieni avat		freid
18 V Scantsch. d. s. P. a Ruma		
19 S Marius e cumpogns mm.		

4. Fagei quei ch'El vegn a dir a vus. G. 2, 1-11.

20 D 2. s. Buania		
21 G Fabian		
22 M Vintschegn m., Gudegn		
23 M Raimund c.		fer-
24 G Timoteus u. e. c.		da-
25 V Conversiun de s. P.		glia
26 S Policarp uestg e martir		

5. Segner, sche ti vul, pos ti medegar mei. Mt. 8, 1-13.

27 D 3. s. Buania		fer-
28 G Pieder		
29 M Francestg de Sales u. e. c.		da-
30 M Martina purschala e martira		
31 G Gion Bosco c.		glia

Fevrer

Casa biala, spérts lischents, bi dado e nuot dadens. — Negins affons en ina lèt看, ina casa senza tet看. — Mo in pegn fa buc uaul, mo in affon buca famiglia. — Dus (affons!) ei moda della Bassa. —

glia, debrastgada de Diu, ha entschiet cun la spartgida de religium, essend ch' ils teologs della cardientscha nova han snegau ad ella siu character sacramental. Il razionalissem ei ius in pass vinavon. Per el dat ei negins misteris; perquei ha el era buca saviu tgei entscheiver culs plaids digl apiestel s. Paul: „La lèt看 ei in misteri pervia de sia relaziun cun Cristus e la Baselgia.“ Il liberalissem ei ius vinavon per la medema via puleina entochen tiel pli ner materialissem, nua ch' il sanctuari della lèt看 ei vegnius pitgaus a manez e marsialas ed il fundament ei ius en scalgias. Per el ei la lèt看 mo pli ina questiu de pursepen, fatschenta e fatschada, davos la quala mintga segl ord via ei bucamo lubius, anzi aunc glorificaus! Tgi less pia aunc sesmarvegliar, sch' il communissem, il fegl natural e bein-gartegiau dil liberalissem, vul ensumma saver in quex de lèt看 e famiglia!

2. E las consequenzas ein veramein consequentas.

Gie, tgi less aunc sesmarvegliar, sche las naschientschas van a digren ad in ira e las separaziuns de lèt看 a carschen. En sesez ei la lèt看 in tempel de Diu che survarga tuttas bassezias. Mo tgei nezegia la grondiusa architettura, sche ses fundaments ein mo pli sablun human e buca pli il grep nunballucond dils plaids de Diu? La lèt看 ei ina plonta, la cruna, il tschupi della quala sesaulza egl azur della carstgaunadad. Mo sch' ins cava suto il tratsch e sblutta las ragischs, danunder ch' ella tschetscha siu nutriment e sia forza, sche sto' la seccar. La lèt看 ei in flum che sursponda sia fritgeivladad sin tiara. Mo tgei gida il lartg e profund vau, sch' ins staupa la fontauna, danunder sias auas sgarguglian? Ch' ins concedi: il sedistaccar de Diu ei e resta la pli profunda raschun della hodierna miseria della famiglia.

Tgei mesiras prender ch' ei vegni puspei meglier? Ei dat mo ina: turnar anavos tier Diu, en grazia cun Diu. Tut gl' auter: mesiras social-politicas e sco tut las autras tschatscheras raras secloman, gidan in quex, sche buca la renovaziun e restauraziun religiosa fan vau en quei selvadi e set-schentan alla testa. Turnei lur olma religiosa alla lèt看 ed alla famiglia, ni ch' ella resta ina bara en smarschira. Ins sa tuttina buca stizzar in incendi d' ina entira tiara cun in pèr sadialas aua! La miseria de lèt看 e famiglia ei

Fevrer

1 V Ignazi u. e. m.		freid
2 S Nossadunna d. cand.		
6. Pertgei temeis, vus de pintga cardientscha. Mt. 8.		
3 D 4. s. Buania		e
4 G Andriu		
5 M Gada martira e Titus, u.		fer-
6 M Turtè martira		
7 G Romuald		da-
8 V Gion de Mata confessur		glia
9 S Cyrill, Balugna		
7. Mei era vus en mia vegna. Mt. 20,1-16.		
10 D Septuagesima		
11 G Maria de Lourdes		
12 M 7. s. Fundatur		
13 M Ramun confessur		
14 G Valentin martir		
15 V Faustin e Jovita		neiv
16 S Giuliana p.		
8. Il sem ei il plaid de Diu. Lc. 8,4-15.		
17 D Sexagesima		stgir
18 G Simeon		
19 M Curdin Florentin		
20 M Paula purschala		
21 G Felici		
22 V Scantsch de s. Pieder a. A.		
23 S Pieder Damian d.		
9. Jesus, Fegl de David, pren puccau de mei. Lc. 18.		
24 D Quinquagesima		
25 G Mattias		
26 M Alexander		
27 M Mesjamna della tschendra		
28 G Fortunatus		
29 V Roman a.		vgia

Mars

D'ina gronda casada e d'ina gronda nevada duei ins buca sestermentar. — A tgi che Dieus dat il tschut, dat el era il pursepen. — Tgi che vul ina biala famiglia entscheivi cun ina feglia. —

mo ina part della marschauna generala che senumna secularisaziun moderna! Vul ins allontanar quella, ston ins restaurar l'entira carstgaunadad; tut sto vegnir menau anavos ella patria cristiana, ni ch'ella e tut gl'auter van a frusta.

Sulettamein ord la religiun anflan ils consorts la forza de menar ina veta conjugala tenor las pretensiuns digl uorden natural e digl Evangelii. Priu tut, eis ei oz nuota bagatella de viver cristianeivlamein ella lètgt! Tonpli admirein e ludein nus ils umens - e Dieus seigi ludaus ed engraziaraus: ils biars dils nos ein aunc de quell'èra — che gudognan e bargognan culla lavur de lur bratscha il susteniment d'ina entira, numerosa famiglia! Laud ed honur a quellas dunnauns che, grazia a lur cor, scaldaus de burnida cristiana, dattan a lur familias il ver spért de carezia cristiana! Els ein quels che, malgrad beffas e gomias davart certs cerchels debrastgai de loghens moderns, tegnan en honur las tradiziuns arisguard honestadad e moralà ella lètgt, ed ein cheutras las veras pètgas della tiara. Els ein ils craps de cantun che tegnan ensemen il baghetg de nies stadi; els las fontaunas dallas qualas l'aua schubra de nossa naziun cula; els las cellas vivas, ord las qualas era igl organismus de nossa s. Baselia vegn adina puspei construius.

Tscheu e leu audan ins a cantond oz il „De profundis“ della miseria de famiglia. Ch'ins continueschi cun quell'oraziun e realiseschi era il: „clamavi ad te, Domine.“ Tut auter agid senza Quel, vala ina miascla!

3. La famiglia ed il stadi.

Il stadi secompona enconuschentamein de familias e buc en emprema lingia de mattauns veglias e mats sils onns. In tal stadi fuss gleiti rugalaus e liquidaus e semidass en cuort en in asil de vegls. Sch'ins considerescha con pauc ni nuot nies stadi risguarda certs dretgs de famiglia, sche ston ins bunamein crer che quels che componan el oz (la maioritad silmeins!) creigien che suenter els hagi il mund ensumma de calar si — il diluvi seigi nuota pli necessaris! Ils biars de nus, schebi buc aunc vegls, han gia viu pievels ch'ei dai en brauncas ed i a frusta. La raschun de talas catastrofes (mira per ex. la Frontscha de 1940), ein oravon tut las lètgs sen-

Mars

1 S Albinus u. e. c.		vent
10. Las tentaziuns de Jesus. Mt. 4.		
2 D 1. d. C. Invocavit		bi
3 G Cunigunda imp.		
4 M Casimir confessur		
5 M Gion Giusep della Crusch		
6 G Fridolin avat		plie- vgia
7 V Tumasch d'Aquin c. d.		
8 S Gion de Diu c.		
11. Sia fatscha ha tarlischau sco il sulegl. Mt. 17, 1-9.		
9 D 2. d. C. Reminiscere		neiv
10 G 40 martirs		☺
11 M Rosina porschala		
12 M Gregori il grond, papa		bi e
13 G Modesta porschala		
14 V Matilda p.		
15 S Longinus m.		
12. Quel ch'ei buca cun mei, ei encunter mei. Lc. 11.		
16 D 3. d. C. Oculi		freid
17 G Patrici uestg		
18 M Ciril de Jerusalem u.		☾
19 M Giusep		
20 G Wolfram		freid
21 V Benedetg avat		
22 S Nicolaus		
13. El ei fugius sil cuolm tut persuls. G. 6, 1-11.		
23 D 4. d. C. Lætare		freid
24 G Gabriel arzaunghel		☉
25 M Annunziaziun de Maria		
26 M Emanuel, martir		
27 G Gion Damascen		
28 V Gion Capistran, c.		
29 S Eustasius martir		
14. Tgei fas ti ord tetez? G. 8,46-59.		
30 D della passiun		freid
31 G Balbina p., Guido avat		

Avrel

*Mintga scua anfla in moni. — Parlèr cun
parlera. — Da platta ni da pegna ha ei
adina dau. — Basarin e basaret dat lèt看. —
Cun basaret cala la parentella bein ed en-
dretg. — Pitg petg dat lèt看. — Mintgin
sgratta sia rugna. —*

za fundament e senza tetg, q.v.d. oravontut las separadas, sco era las famiglias negligidas. Demoralisaziun e lètgs d'absolutamein negin senn e capientscha per famiglia e figlialonza, ein la raschun principala della ruina dils pievels. „Maridar? — Secapescha, gliez vegn pli bien marcau . . !“ — „Affons?“ — Na, gliez fuss falliu il quen! „Aschia vegn ei detg ed aschia traffica, zatgei auter fuss memia riscau!

Tgei che l'istoria mundiala muossa d'in tal sedepurtar, gliez interessescha pauc ni nuot tala schenta. Athen e la veglia Grecia cun sia grondiusa cultura spirtala, ha buca pudiu tener pèt看 alla Ruma pussenta perquei ch'ella veva il davos strusch pli famiglias de vaglia, anzi mo ina magra e falombra descendenza, naschida per schabetg, tratga si cun spida e pupergnada cun plaschers e deletgs . . . Ruma encuntercomi era ferma e retscha-veva sia forza ordmiez sias fermas e saunas famiglias. — Mo cul temps ei era Ruma vegnida tschaffada dalla „malsogna greca“, epi ha ei entschiet ad ir engiu ad in ira, entochen ch'ils Romans ein stai ella lozza per buca pli puder ora! Seneca saveva pèr a mislar las dunnauns romanas culla bein miersa murdida: „Ellas drovien nuota pli dumbrar lur onns suenter ils consuls, mobein suenter il diember de lur marius!“ Era ils umens vevan emblidau l'admoniziun de Cato: „In bien mariu vala depli ch'in bien senatur!“ . .

Nuota smarvegl pia che la loscha Ruma senza maguol, ei vegnida pitgada empaglia dalla sauna e tafra giuventetgna germana. Ils pievels ein sauns e respectai mo aschiditg ch'els han saunas e fermas famiglias, quella ca-nun, drov'ei mo ina leva pitgada cul mogn che l'entira baracca sesfracca e sescrula. Co igl ei iu culla Frontscha 1940, savein nus gie: General Pétain ha giu la curascha de dir a ses Franzos, 1940, immediat suenter la catastrofa: „Memi paucs affons! — Il spért de viver bein e senza difficultads ha surcagliau e stenschiu il spért de sacrifici!“ — Quei onn della terrada totala havess la Frontscha saviu better treisga depli schuldada alla frunt, sch'ella havess buca decennis avon immitau igl exempel de Sodom e Gomorha . . . Mo co vul ins defender la patria, cura ch'ins semazza sesez avon la battaglia? Il pli interessant eis ei denton che la Svizzerà stat oz en quels graus buca meglier che la Frontscha d'avon l'uiara (1939/45)! Ed il stadi? Oh lez, en quels graus fa el pauc auter che mirar ch'ei vegni mirau. Sparter e schar sparter ad in contin ei lubiu e perfin favoriu — entras leschas!

Avrel

1 M Hugo, uestg		freid
2 M Francestg d. Paula		
3 G Richard uestg		bi
4 V Isidor u. c.		
5 S Vincenz Ferreri, c.		cauld

15. Hosanna al fegl de David. Mt. 21,1-19.

6 D de Palmas		va-
7 G Hermann confessor		ria-
8 M Amantius, uestg		
9 M Maria Cleofa, p.		
10 G Gievgia sontga		
11 V Venderdis sogn		
12 S Sonda sontga		bel

16. El ei levaus si. Mc. 16,1-9.

13 D Pastgas		bi
14 G Pastgas		
15 M Victorin		urezi
16 M Patern uestg		
17 G Anicet p. e. m.		
18 V Clara de Pisa, m.		
19 S Leo IX papa		urezi

17. La pasch seigi cun vus. G. 20, 19-31

20 D Dumengi'alva		
21 G Anselm c. e d.		ruh
22 M Soter e Cajus pp.		
23 M Gieri martir		vent
24 G Fidel de Sigmaringen m.		
25 V Marc evangelist		
26 S Cletus e Marcelin pp. e. m.		

18. Jeu sun il bien pastur. G. 10, 11-16

27 D 2. s. Pastgas		e
28 G Paul d. crusch c.		
29 M Pieder de Verona, uestg		
30 M Catrina da Siena, v.		bletsch

Matg

*Meglier schliet siu, che bien dils auters. —
Gronda pupira fa fleivla natira. — Parer
e buc esser, ei sco filar e buca teisser. —
Bia vaccas neras fan alvas las mattauns.
— Ei dat pli bia cumpars che amitgs. —*

Era la descendenza astg'ins schar murir — magari avon la naschientscha . . . Con ditg resta la Svizzer aunc als Svizzers? La politica della veta pretendia oravon tut respect della veta humana. De quei ston tuts esser pertscharts e buc il davos il stadi. Dr. Brüscheiler, cau digl uffeci statistic federal, ha constatau che la Svizzer hagi dapi onns 10000 recruts memi pauc ad onn. Tgei resulta, ni de co quei? In um che ha buc affons, negins vegnentsuenter, procurescha buca sia casa sc'in bab de famiglia ch'ei responsabels per la generaziun vegnenta. In pievel, in stadi, ils vischins dil qual ein per la gronda part senza affons, ni che han mo in, silpli dus, fa mo la politica dil mument e buca ina politica cull'egliada egl avegnir. — Tgi less pia aunc sesmarvegliar ch'igl ei sco igl ei!?

4. La famiglia e la taglia.

Dapi igl onn che la preponderanta part dil pievel svizzer ha acceptau cun forza il niev artechel costituzional arisguard la proteczinn della famiglia, eis ei vegniu patarlau bia — e fatg nuot! In ha manegiau pér da cuort: quei vegni probabel dacheu ch'ils signurs a Bern hagian mo familias en miniatura e ch'ils burgheis svizzers seigien per la gronda part mats vegls . . . Factum eis ei ch'il stadi, cantun e vischnaunca prendan bia memi pauc risguard sillas familias pertenenent las taglias; gie, ch'els ein en quei grau schizun inimitgs della famiglia! Deducziuns arisguard diember d'affons — giud la taglia de gudogn — han silpli character simbolic; 200 frs. per in, ei in scandal, e 300-400 frs. nunsufficient! Scadin ledi e maridau senza affons ei, priu tut, tractaus bia meglier. En quei grau fuss ei ussa ner temps ded ir dalla glatscha giu cun certs pugns de vesta individualists, naschi cun nossa costituziun federala (1848) e ch'ei aunc oz en cumpleina vigur! Pertuccont la taglia de facultad, ei il risguard sil diember d'affons aunc pli pigns!

Gie, ei dat schizun taglias en nies stadi, sco per ex. la taglia-militèr che prendan ensumma negin risguard dil diember d'affons, schebi ch'igl ei gest il bab de famiglia che schenghegia ils futurs defensurs alla patria! Aschi presapauc sil medem nivo de gestatad stat l'autra pratica de taglia en nossa patria: che las deducziuns de taglia per affons ch'emprendan in mi-

Matg

1 G	Giachen e Flepp apostels		ruh
2 V	Atanasi uestg		
3 S	Anflada della s. crusch		

19. In cuort temps e vus vegnis a ver mei. G. 16, 16-21

4 D	3. s. Pastgas		bi
5 G	Pius V papa		
6 M	Gion avon Porta Latina		
7 M	Stanislaus u. e m.		e
8 G	Michel		
9 V	Gregor d. N. u.		
10 S	Antonin u. e c.		cauld

20. Jeu mon tier quel che ha tarmess mei. G. 16,5-15.

11 D	4. s. Pastgas		cauld
12 G	Brincazi m., Dionis		
13 M	Servazi, martir		
14 M	Bonifazi, martir		
15 G	Gion Batt. de la Salle c.		freid
16 V	Gion Nepomuc m.		
17 S	Pascalis c.		

21. Rughei e vus vegnis a retscheiver. G. 16,23-39.

18 D	5. s. Pastgas		
19 G	Pieder Celestin p.		freid
20 M	Bernardin confessur		
21 M	Felici d. Cant.		sche-
22 G	Giulia purschala e m.		
23 V	Anceinza		
24 S	Giuanna purschala		lada

22. Per che vus prendeies buca scandal. G. 16,1-4.

25 D	6. s. Pastgas		bi
26 G	Flepp Neri confessur		
27 M	Beda doctur		plie-
28 M	Augustin a., Victor m.		
29 G	Madleina de Pazzi		vgia
30 V	Felici I., p. e. m.		
31 S	Petronilla purschala		freid

Zercladur

*Buobs butschignus, umens marveglius. —
Mumma rugnusa, feglia tugnusa. — Negin
bab vegn d'enconuscher siu fegl sco sauda.
— Femna cun caltschiel rut, femna de nuot.
— Tgi che lauda la feglia, plai alla mum-
ma. —*

stregn u fan studis, vegnan sistidas ual quei mument ch'els cuostan il pli bia al bab! Quella lescha sa strusch esser vegnida fatga de babs de famiglia; quella ei franc „vegnida en“ quei mument ch'ils maridai senza affons ed ils mats vegls vevan la maioritad!?

En Svizzeria segidan ins bugen cun peischs-rascha, cunzun ella politica de taglia ed economia, perquei havein nus dapi onns in artechel niev per sustegn della famiglia en nossa costituziun, mo la legislaziun che duess vivificar e realisar quel, ei gnanc egl emprem stadi, nundir naschida. Pia in veritabel maletg della situaziun sociala arisguard la fritgeivladad populara de nossa patria!

5. La famiglia e l'economia.

Il svilup economic dils davos 100 onns ei staus de grond disavantatg per ina sauna situaziun della veta de famiglia. Entras l'industria, las fabricas, la mechanica, favorisadas entras impurtontas magliaccadas de capitals e creaziuns de grondas interpresas, ein ils biars menaschis de famiglia de tuttas sorts e character svani pli e pli. Pli gronda che la famiglia era pli bauld, ton pli gronds fuva il gudogn de quella, essend ch'ils affons vegnevan tratgs viden bien e bauld el menaschi de famiglia. Tiels purs ei quei per gronda part aunc oz il cass (silmeins en certas contradas). L'educaziun de plirs affons ei perquei aunc oz buc aschi fadiusa e penibla ora silla tiara, sco els marcaus, nua che las biaras familias han negin agen menaschi economic, che occupescha e fatschenta l'entira famiglia.

Il carstgaun, il singul, ei entras quella midada de veta economica daventaus pli e pli mo in numer, mo „ina forza de lavur“ ch'ins emprova de „cumprar“ aschi bienmarcau sco pusseivel. Buca pli il carstgaun cun ses basegns humans e familials ei la mesira e finamira de tut; anzi, ils aschinumnai basegns economics domineschan tut. L'economia ei buca pli cheu pil carstgaun, mobein il carstgaun per l'economia, ni cun auters plaids: il carstgaun viveva per luvrar, el luvrava buca per viver. Quella viulta radicala de tuttas valurs essenzialas, ha fatg ord il carstgaun in sclav d'in svilup economic sclavinau.

Tunscheva pli bauld il gudogn dil bab per trer vi l'entira fami-

Zercladur

23. Mia pasch dun jeu a vus. G. 14,23-30

1 D Tschuncheïsmas		cauld
2 G Tschuncheïsmas		
3 M Clotilda regina		plie-
4 M Francestg Caracciolo, c.		
5 G Bonifaci m.		vgia
6 V Norbert u. e. c.		
7 S Robert avat		bi

24. Instrui tuts pievels e battegei els. Mt. 28,17-20.

8 D Ssma. Trinitad		
9 G Felician		
10 M Margreta regina		varia-
11 M Barnaba apiestel		
12 G Sontgilcrest		bel
13 V Antoni de Padua c. e. d.		
14 S Baseli uestg		

25. Hagies mei perstgisau. Lc. 14,16-24.

15 D 2. s. Tschuncheïsmas		
16 G Geletta martira		
17 M Rainer c., Gundolf		frestg
18 M Efrem d.		
19 G Giuliana p.		
20 V Cor de Jesus		
21 S Aluis de Gonzaga c.		bi

26. Jeu hai anflau mia nuorsa. Lc. 15, 1-10

22 D 3. s. Tschuncheïsmas		
23 G Edeltrud p.		
24 M Gion Battesta, martir		
25 M Guglielm avat		
26 G Vigeli martir, Gion e Paul		frestg
27 V Ladislaus		
28 S Jreneus u. e. m.		plie-

27. Ei han bandunau tut e suondau el. Lc. 5, 1-11

29 D Pieder e Paul apostels		
30 G Commemoraziun de s. Paul		vgia

Fenadur

*In um de paglia vala ina femna ded aur.
— Dunna e bos pren aschi datier sco ti pos.
— Ina buna dunna ei ina cruna. — Femna
malvuglida, razza futida. — Femna pater-
liera, schliata filiera. —*

glia, sch'ei quei oz, en pli che 80 per tschien dils cass, buca pli pusseivel.

Oz tuna ei tras a tras: „Medema lavur, medema pagaglia!“ Quei ei il tipic principi digl individualissem e materialissem! Sut l'apparenza de gestadad ed egualitad, ei la pli gronda malgestadad e malulivadad vegnida comessa, ed il bab de famiglia, mess sil medem scalem sco il ledi e quel senza famiglia, senza affons.

En sesez dat ei mo in quen gest en quels graus: Medema lavur — medem tenercasa! Quei vul dir: Sche dus luvriers fan la medema lavur, in ledis, ni maridau e senza affons, e l'auter encuntercomi bab de 3, 4, 5, ni aunc pli affons, sche astga il tenercasa dil bab de famiglia buc esser en principi pli pesonts e pressonts quei che pertucca la vart economica, ch'il tenercasa dil ledi u senza affons. Secapescha ch'ei sa mai vegnir ulivau cheu strictamein e senza rest. Da l'autra vard vegn ei era mai ad esser pusseivel de remunerar cumpleinamein ils geniturs per lur entira lavur, quitaus e sacrificis en favur dell'educaziun e nutriment dils affons; quei ei era buca intenzionau. Mo malgrad tut, il principi sto valer: Medema lavur — medem tenercasa sco muossavia el surventscher tuttas malgestadads e malulivadads!

La finfinala cumplenescha in bab de famiglia entras l'educaziun de ses affons in bia pli grond ed ault pensum social-economic e cultural pil beinstar della communidad, e per quei pensum eis el segiramein buca merets de vegnir castigiaus entras disavantatgs finansials. Per scadin che patratga human ed economic ei gest la cumminonza ed oravon tut l'economia cupeivla ad in tal — renconuschientscha ed agid moral e material! Secapescha, renconuschientscha ed agid sin fundament dil dretg e buc el senn d'almosna e sustegn davart il pauperesser!

Sco commember della societad humana, ha il luvrer, il bab de famiglia sur tut, bucamo de far sia obligaziun en fabrica, biro e sil plaz de lavur, mobein era de complenir — sco carstgaun e burgheis — pensums ed obligaziuns a casa, ch'ei buca meins impurtonts! La pusseivladad d'era complenir quellas obligaziuns familiaras (quei vesa speranza in e scadin en!), ei oravon tut l'obligaziun d'in saun uorden economic!

En Svizzeria para quei denton aunc ditg buca ded esser il cass! Anzi, mo aunc in'excepziun! Nus encunaschein per ex. luvriers che fan la medema

Fenadur

1 M Preziusissim Saung		freid
2 M Visitaziun de Maria		
3 G Leo II		
4 V Duri u., Berta		
5 S Antoni Maria conf.		
28. Va e sereconciliescha! Mt. 5,20-24.		
6 D 5. s. Tschuncheïsmas		bi
7 G Cyrillus u.		
8 M Elisabet regina		
9 M Veronica		
10 G Siat ss. Frars		plie-
11 V Placi e Sigisbert		vgia
12 S Gualbert avat		
29. Jeu hai compassiun dil pievel. Mc. 8,1-9.		
13 D 6. s. Tschuncheïsmas		
14 G Bonaventura u.		
15 M Heinrich II. imperatur		
16 M Nossadunna dil Carmel		
17 G Alexi c.		
18 V Camillus c.		plie-
19 S Vincenz de Paul c.		vgia
30. Sepertgirei dals fauls Profets! Mt. 7,15-21		
20 D 7. s. Tschuncheïsmas		
21 G Praxedis v.		
22 M Madleina penitenta		
23 M Appolinari uestg		
24 G Cristgina purschala e m.		
25 V Giachen ap.		
26 S Onna mumma de Maria		bi
31. Dai quen de tia administraziun. Lc. 16,1-9		
27 D 8. s. Tschuncheïsmas		urezi
28 G Nazar e Celsius mm.		
29 M Marta purschala		
30 M Abdon e Sennen mm.		
31 G Ignaz de Loyola conf.		cauld

Uost

Il fem, la tuss e l'amur catt'ins prest adagur. — Tgi che semeglia, sepeglia. — Feglia suletta, nauscha popetta. — Morta la feglia, morts il schiender. — Ei dat buca femnas e cavals senza mals. —

lavor tiel medem patrun, ledis e maridai senza affons, sco era tals cun affons (e certins cun buca mo dus), che han exact la medema paga; gie, nua che plirs cun affons han schizun mendra pagaglia che lur collegas senza obligaziuns de famiglia . . .

En autras tiaras ha ei entschiet a far dis en quels graus, ferton che tier nus eis ei aunc tard ella notg. —

Tgei ha per ex. la Frontscha priu a mauns en quels fatgs? La Frontscha ch'ei mai stada aschi mal en fatgs de famiglia, sco quei che la Svizzerà ei oz! — Anno 1934 han ils megliers umens della Frontscha: renomai scienziats, industrials, politichers de num ed autras autoritads publicau ina proclama, ch'ei silsunter era vegnida realisada. Il cuntegn de quella secloma:

„La reducziun dellas naschientschas sgurdina l'agricultura, il commerci, l'industria ed il traffic, per motiv ch'ei maunca consumers ad in muncar. Il sgarscheivel cal dellas naschientschas prepara la totala ruina dil stadi, essend ch'ei maunca cheutras ad el pli e pli ils pagataglias. La strunglada dellas naschientschas munta era la futura nunpusseivladad de sedustar cun success encunter inimitgs digl exterior.“ (Quei ha oravon tut semussau 1940!).

Quella sincera „mea maxima culpa“ nazionala, finescha culs plaids ch'ei allura daventai lescha: „ . . . Igl ei obligaziun de scadin Franzos de trer si silmeins treis affons, e tgi che vul ni sa buca far quei, lez sto, a proporziun de sias resursas, gidar a trer si affons ded auters.“ En Frontscha eis ei vegniu meglier e meglier en quels graus ed oz stat ella pli honorificamein cheu che la Svizzerà. Cu daventa zatgei semiglont en Svizzerà? Probabel aunc ditg buc . . .

6. Co gidar las grondas famiglias - senza almosna.

Dieus seigi ludaus ed engraziaus, siden tier nus dat ei aunc oz babs e mummas che han absolutamein negin sterment de trer si ina gronda famiglia. E quei ei il cass tier beinstonts, sco era tier meins beinstonts. In sulet quita mudregia denton in sco l'auter. Ein ils affons arrivai ella ve-

Uost

1 V Fiasta federala		bi
2 S Alfons u. c. e d.		
32. Mia casa ei ina casa d'oraziun. Lc. 19,41-46		
3 D 9. s. Tschuncheïsmas		e
4 G Dumeni confessur		
5 M Nossadunna della neiv		cauld
6 M Transfig. de Cristus		
7 G Cajetan e Donau cc. mm.		cauld
8 V Ciriacus martir		
9 S Gion B. Vianney, Roman		
33. In fuva in fariseer, l'auter in publican. Lc. 18,9-14.		
10 D 10. s. Tschuncheïsmas		e
11 G Susanna martira		
12 M Clara purschala		plie- vgia
13 M Hippolyt e Cassian mm.		
14 G Sievi m.		plie- vgia
15 V Assumpziun de Maria		
16 S Giohen, Roc conf.		
34. Ils suords ha'l fatg udir. Mc. 7,31-37.		
17 D 11. s. Tschuncheïsmas		cauld
18 G Helena imperatura		
19 M Ludivic confessur		cauld
20 M Bernard avat		
21 G Francisca de Chantal		cauld
22 V Timoteus		
23 S Flepp Benizius conf.		
35. Tgi ei miu proxim? Lc. 10, 23-27		
24 D 12. s. Tschuncheïsmas		cauld
25 G Ludivic retg e c.		urezi
26 M Zefirin		
27 M Giusep Calasanz c.		urezi
28 G Augustin doctur		
29 V Scavazzada d. s. Gion		urezi
30 S Rosa de Lima		
36. Tia cardientscha ha fatg tei sauns. Lc. 17, 11-19		
31 D 13. s. Tschuncheïsmas		bi

Settember

La pli biala rosa vegn frosia. — Mintga sturniala ha sia capiala. — In stat meglier sulet che cun ina sturniala. — Ins sto prender ni dunna ni teila da candeila. Ina buna dunna fa in bien um. —

gliadetgna, nua ch'els duessen emprender enzatgei, q. v. d. emprender in mistregn, eleger ina clamada — lu mauncan ils daners, sco era igl agid, co far de gidar ils affons silla via de clamada e mistregn. Nus possedein numnadamein aunc oz negina instituziun legala che susteness en quei grau cun plaid e fatg las famiglias de numerosa figlialonza. En tut las tiaras vischinassas della Svizzeria existan indrezs uffizials de tala finamira; gie, schizun ministeris per la famiglia. Tier nus vegn ei silpli detg, sfargnend en fatscha: „Oh, sche pertgei veis è tons!?“ Nuota curvien che perfin in Franzos ha manegiau inaga tut daditschiert: „En Svizzeria vegn ins sil mund sco affon anflau, e miera sco mat vegl.“ Gartegiau nuot aschi mal! Tier nus en Svizzeria s'occupeschan ins digl affon e della famiglia pér sche quella ei daventada basegnusa u digna dil quita u dil gerau de paupers — avon buc!

Ed ei seschass tuttina far bia en quella direcziun. Ins patratgi mo vid stipendis per affons de grondas famiglias: stipendis per emprender in mistregn, sco perfin per gidar a facilitar il studi d'affons intelligents. Ils stipendis duessen vegnir regulai ed ordinai bia pli ferm en quella direcziun che tochen dacheu, buca che affons de grondas famiglias stoppien, inaga ch'ei han empriu in mistregn, ni contenschiu ina clamada, aunc pagar giu durant 10, 20 onns ils deivets ch'els han stuiu far per sepreparar ad in'existenza — il bia ulti modesta. Per famiglias de biars affons ei quei il buordi che mazza! E gest en quei grau negin che fa zatgei. Conts ein sfurzai de daventar manuals e restar manuals ina entira veta ora, q. v. d. den-ter paun sec e la suppa della casa pauperila.

Co stat ei cull'aschinumnada „industria de casa“ en contradas muntognardas che duevan gidar talas famiglias e dellas qualas ei vegn ussa gia tschintschau gleiti 20 onns? En quei grau — sch'ins less propi — savess ei vegnir fatg in binton e vegn fatg nuot!

E con savens schabegia ei, a caschun d'occupar plazzas, ch'ins preferescha in ledi ni in senza affons ad in bab de gronda famiglia, schebi che quel ha las medemas, ni schizun aunc meglieras qualitads. Gie, ei schabegia aunc oz tscheu e leu ch'ins dat piazza ad ina dunna maridada, senza affons, schebein ch'igl um gudogna era — e lai mirar suenter babs de famiglia che vessen aschi basegns de paun e gudogn. E dess ei in di uiara, sche han ils affons de grondas famiglias „la honur“ de pertgirar e defender

Settember

1 G Frena purschala		cauld
2 M Stiafen retg		
3 M Mansuet uestg		
4 G Rosalia purschala		
5 V Luregn Justinian u. c.		☺
6 S Magnus avat		clar

37. Negin sa survir a dus signurs. Mt. 6,25-33.

7 D 14. s. Tschuncheïsmas		bi
8 G Naschientscha de Maria		
9 M Gorgonius, martir		frestg
10 M Clau da Tolentino		
11 G Felix e Regula mm.		☾
12 V Num de Maria		plie-
13 S Maurilius uestg		vgia

38. Dieus ha visitau siu pievel. Lc. 7,11-16.

14 D 15. s. Tschuncheïsmas		
15 G 7 dolurs de Nossadunna		plie-
16 M Cornelius e Ciprian mm.		vgia
17 M Stigma. d. s. Francestg		
18 G Giusep de Cupertino c.		
19 V Januarius u. e m.		●
20 S Eustachius m.		

39. Tgi che sesaulza, vegn a vegnir sbassaus. Lc. 14,1-11

21 D Rogaziun federala		cauld
22 G Murezi m.		
23 M Linus papa e martir		
24 M Maria de Mercede		
25 G Clau da Flia		
26 V Cyprian e Justina p. m.		☾
27 S Cosmas e Damian mm.		plie-

40. Qual ei il pli grond condament della lescha ? Mt. 22

28 D 17. s. Tschuncheïsmas		
29 G Mihel arzaunghel		
30 M Urs e Victor		vgia

Maridar ston ins entochen ch'ins ei vivs. — Tier ina lèt看 giuvna va il giavel siat onns entuorn casa. — Ins sto buca far la fiasta avon la vigelgia. — Tgi che fa buc ils fers da giuven, sto far els da vegl. —

quels che han priu ad els il paun ord bucca! En quella direcziun dess ei aunc d'allegar bia, mo nus lein calar per quellaga . . .

7. Famiglia e tetg-casa.

In proverbi romontsch secloma: „Ina lèt看 senza affons, ei sc'ina casa senza tetg. „Quei po star; buc adina, mo tonaton fetg savens. Buca meins gronda ei la miseria, sch'ei secloma, variond quei proverbi: „Gronda famiglia, negin tetg!“ Quei vegn bein buc ad esser il cass! audel jeu a denderen pli ch'in e pli che dus de mes lecturs. Ora silla tiara ei quei darar il cass, mo capitar capitesch'ei era leu enqualga che beinenqual famiglia de numerosa figlialonza, ha buca bia pli lartg en casa che certs nizeivels animalets („tiers-casa“ vegnan quels era numnai tscheu e leu) che habiteschan da giuven el plaunterren sut igl iral. Quei duess secapescha buc esser en nies temps aschi social e progressiv en tuttas commoditads della veta quotidiana — ed ei bien ni pil tgierp ni pell'olma! Talas e semigliontas calamitads san capitar els megliers uclauns. — Els marcaus stat ei denton nuota meglier en quels graus; anzi, in bionton mender! En certins de quels sto ina famiglia cun treis affons haver in cletg tutaparti de survegnir in'undreivla habitaziun. Quel che ha depli affons, sto s'allontanar agl ur dil marcau, ni ensumma ora silla tiara diltut, u sez cumprar casa, essend ch'ins tolerescha buc el marcau „la tratga de glieud.“ E quei schabegia e vegn detg oz, en nies 20aval tschentaner, ch'ins ha numnau „il tschentaner digl affon“.

Mo podà ch'ins ha entochen dacheu buc interpretau scoiauda quella parola dil „tschentaner digl affon“? Probabel ei quei manegiau quelluisa che scadina lèt看 astgi haver mo in, sch'ella vegli viver, habitar e gudignar il paun de mintgadi en certs loghens de nossa patria! Il pli remarcabel eis ei mo ch'ins ei gest en tals loghens pli „humans“ enviers gats e cagneuls ch'enviers famiglias cun affons, „quels paupers viarms della tiara“! — D'in pauper bab de famiglia en in marcau vegn ei raquintau ch'el, essend gia temps ora sil sfracc per encurir ina habitaziun, hagi tarmess in di ses quater affons sin santeri sur fossa dil tat e della tatta. Duront ch'ei erien leu, hagi el visitau ina habitaziun. Anflond quella adattada per ses basegns, seigi l'em-

October

1 M Rumetg uestg		plie-
2 G Fiasta dils aunghels		
3 V Tresa d. affon Jesus		
4 S Franzestg d'Assisi c.		

41. Leva si, pren tiu letg e va. Mt. 9,1-8.

5 D dil Rusari		
6 G Bruno confessur		vgia
7 M Marc		
8 M Brida vieua		
9 G Glienard c.		freid
10 V Franzestg de Borgia		
11 S Maternitad d. Nossadunna		

42. Eis ei lubiu de dar il tscheins a Cesar? Mt. 22

12 D 19. s. Tschuncheïsmas		plie-
13 G Eduard retg e conf.		
14 M Calist papa e martir		
15 M Tresa purschala		vgia
16 G Gagl avat		
17 V Magreta Alacoque p.		
18 S Lucas evangelist		

43. El ha cartiu e sia entira casa. G. 4.46-53,

19 D 20. s. Tschuncheïsmas		
20 G Gion Canzius, Vendelin		
21 M Urschla p. e m.		bi
22 M Cordula martira		
23 G Severin uestg		e
24 V Rafael arzaunghel		
25 S Crispin e Crispinian mm.		

44. Sche vus vegnis buc a perdunar. Mt. 18, 23-35

26 D Cristus Retg		
27 G Florentin e Sabina mm.		
28 M Tschamun e Giuda ap.		
29 M Narcissus c.		
30 G Veronica p., Seraphion		
31 V Uolf uestg		cauld

November

*Tgi che ha las letgas ha las zetgas. — Ina
matta senza curals, ei sc'ina vacca senza
stgella. — Glin senza restas, femnas senza
caprezi, umens senza fèl ein buca d'anflar.
— Femna gaglia, pauc de vaglia. —*

prema, usitada damonda stada: „Haveis era affons?“ — „Gie, quater, mo
els ein tuts sin santeri!“ Udend quella nova, ei la fatscha dil patrun-casa
serrenada ed el ha detg: „Lu saveis vus haver l'habitaziun . . .!“

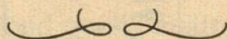
In auter survegneva era buca habitaziun, havend el tschun affons
pigns. Il davos, vegnend unfis e pli ch'unfis, ha el studegiau ora in rampin.
Engartond ina adeguata habitaziun, ei l'usitada damonda puspei stada:
„Haveis era affons?“ — „Na, aber tschun cagneuls!“ — „Gliez fa nuot, en
quei cass saveis vus ver la habitaziun!“ — Mo ti stoda fatga! Cura ch'il
locatari ei vegnius cun tschun affons, enstagl cun tschun cagneuls, ha ei
dau process — e la famiglia cun affons ha piars quel.

Forsa temeva quei patrun-casa la concorrenza de quels tschun pignets
cun siu radio che burleva di e notg!?

En in auter marcau ha il pievel creditau in onn de bia mellis subsidi
per la construcziun de habitaziuns per famiglias cun affons. Cura ch'ellas
ein stadas si, consisteva la gronda part de quellas ord: treis stanzas!
— Tgi less aunc snegar che nus vivien oz buc el „tschentaner digl affon“,
q. v. d. „dil sulet affon“?

8. Ei la differenza aschi recenta? Strusch!

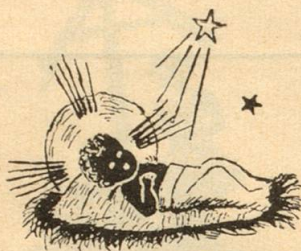
Sesanflond inaga il scribent de questas lingias en ina radunonza sper
in signur de priedi e raschunond nus de quei e tschei duront las pausas,
essan nus era vegni sil raschienen della carschen e digren della populaziun
svizzera. Denter auter ha quei amicabel signur fatg la remarca: „Pli bauld
cura che jeu mavel per l'empremaga atras in vitg che jeu enconuschevel
aunc buc, miravel jeu adina sin clutger-baselgia. Steva il tgiet sil spitg, sa-
vevel jeu immediat ch'ei setracta d'in vitg de priedi; steva la crusch si leu,
erel jeu medemamein orientaues. Oz hai jeu ina tut autra metoda: Vesel jeu
stratscha d'affons pendida si de schigiar davos casa-pervenda, mo davos
las autras casas negina, sche sundel jeu segirs ded esser arrivaues en in
vitg reformau. Observel jeu il cuntrari: Davos mintga casa stratscha e strat-
scha, mo negina davos la casa-pervenda, sche saiel jeu era nua che jeu
sundel!“

November

1 S Numnasontga		bi
45. Biars ein clamai, mo paucs legi ora. Mt. 22,1-16.		
2 D Di dellas olmas		
3 G Ida contessa, Pirmin uestg		clar
4 M Carli Borromeus, uestg		
5 M Zacharias e Lisabet		freid
6 G Leonard confessur		bi
7 V Engelbert uestg e martir		plie-
8 S Gottfried conf.		vgia
46. Tia cardientscha ha tei fatg sauna! Mt. 9,18-22.		
9 D 23. s. Tschuncheïsmas		
10 G Andriu Avelin c.		stgir
11 M Martin, uestg		
12 M Martin papa		
13 G Stanislaus Costca conf.		plie-
14 V Josaphat m.		vgia
15 S Albert il Grond u. c. e d.		
47. Il garnetsch da senav. Mt. 13,31-35		
16 D 24. s. Tschuncheïsmas		
17 G Flurin c., Gregor uestg		
18 M Maximus uestg		
19 M Lisabet vieua		plie-
20 G Felici confessur		vgia
21 V Presentaziun de Maria		
22 S Cecilia p. e m.		
48. Tuttas schlatteinas vegnan a schemer. Mt. 24		
23 D 25. s. Tschuncheïsmas		
24 G Gion d. crusch, Crisogonus		
25 M Catrina p. e m., Tarcisius		plie-
26 M Silvester avat		
27 G Columban avat		
28 V Gregori		vgia
29 S Saturnin, Fintan		
49. Vies spindrament ei da maneivel. Lc. 21,25-33		
30 D 1. Advent		

December

Mass igl um culla pial della dunna si dies, survegness el in'otra. — Meglier in sulet amitg, che diesch parents. — Al mulin ed alla spusa maunca ei adina zatgei. — Quinaus e quinadas, nauschas bargadas. —

Dus rehuns; qual ei il grond?

Cura che jeu audel a plidond dil dieschdubel millionari Vuorzandau che ha schau artar paupers, malsauns ed affons milliuns e milliuns, e che ha era surspons instituziuns communizeivlas cun tschiens e tschiens mellis — lu sai jeu buca far auter che ludar ed undrar — quei miert . . .

Mo mintgamai, a caschun de quei miu „laud e honur“, stoi jeu pater-tgar de quella famiglia de Sisutfil cun lur dudisch affons.

In di vegn gliez „pauper puranchel“ si da Vitg, menond pil maun in' aschinumnu „affon d'uiara“, in de quels numerus pupratschs de negin . . . Castgina, sia consorta, manegia: „Sche nus stuein aunc nutrir quel, fa quei ora ualti exact quei che nus duvrein per sal e per pieun ella pulenta!“

„Sche magliein nus ella senza sal e pieun“, rispunda siu um, il pur della comba crutscha. — Tgei differenza denter quels dus rehuns . . . ! —

(Gm Ga)

Las tschun nullas cul ded in davontier.

In um giuven plidava in di cun anim dallas grondiusas qualitäts de sia dunna siper in filosof. Quei ventireivel fageva valer la bellezia, la rihe-zia, l'intelligenza, la noblezia e la buna educaziun de sia cara consorta.

Il filosof tedlava cun omisduas ureglias e suenter mintga qualitat al-legada, fagev'el ina nulla sin ina zénsla pupi. Cheu vegn aunc endamen ina qualitat al giuven consort, ni plitost ina vertid de sia consorta: migeiv-l a d a d !

Il filosof surstat legreivlamein e scriva spert in grond ded 1 avon la retscha nullas, aschia che la summa daventa cheutras ualti respectabla. „Ventireivla la casa, nua ch'um e dunna vivan en concordia“, di il filosof, gratulond sinceramein a siu giuven amitg.

(Gm Ga, tenor C. C.)

December

1 G Elegi uestg		
2 M Bibiana		neiv
3 M Leci u. e m.		
4 G Mierta p. e. m.		
5 V Barla purschala		va-
6 S Sontgaclau uestg		ria-
50. Gion ha survigniu novas en perschun. Mt. 11,2-10		
7 D 2. Advent		bel
8 G Immaculada Concepz.		
9 M Leocadia purschala		
10 M Eulalia Melchiades		
11 G Damasus papa		freid
12 V Synesius		
13 S Lucia, Ottilia		neiv
51. Preparei la via dil Segner. G. 1,19-28		
14 D 3. Advent		
15 G Valerian uestg		freid
16 M Eusebi, uestg		
17 M Lazarus uestg		
18 G Jrmina p.		
19 V Urban V. papa		mi-
20 S Ursicin c.		geivel
52. Fagei sias sendas plaunas. Lc. 3, 1-6		
21 D 4. Advent		plie-
22 G Flavian m.		
23 M Victoria purschala		
24 M Adam ed Eva		vgia
25 G Nadal		
26 V Stiafen, protomartir		
27 S Gion evangelist		freid
53. L'enzenna de contradicziun. Lc. 2, 33-40		
28 D Innocents affons		
29 G Tumasch uestg e m.		fetg
30 M David retg		freid
31 M Silvester papa		